

ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ 1983-1995

Τον Αύγουστο του 1983, μετά από 8μηνη προετοιμασία άρχισε η προσπάθεια για να δημιουργηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα ένα ολοκληρωμένο Θεραπευτικό Πρόγραμμα για εξαρτημένα από φαρμακευτικές ουσίες άτομα. Το 1987 το Θεραπευτικό Πρόγραμμα εξελίχθηκε σε ένα νέο, καινοτόμο φορέα: το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ). Το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ), Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, ως αυτόνομος και αυτοδιοικούμενος οργανισμός, δημιουργήθηκε με το Νόμο 1729/87 και σύμφωνα με το νόμο σκοπός του είναι “η θεραπεία, η επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική ένταξη των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων και η δημιουργία και συνεχής εκπαίδευση στελεχών στις αντίστοιχες σύγχρονες θεραπευτικές τεχνικές. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του προέρχεται από το Τακτικό Προϋπολογισμό (Υπ. Υγείας και Πρόνοιας). Για την υλοποίηση του σκοπού του το ΚΕΘΕΑ ιδρύει συμβουλευτικούς σταθμούς, κέντρα σωματικής αποτοξίνωσης, θεραπευτικές κοινότητες, κέντρα κοινωνικής επανένταξης και άλλες ανάλογες μονάδες. Δημιουργεί αυτοδιοικούμενους συναπτερισμούς και στηρίζει κάθε είδους δραστηριότητα που ευοδώνει τους σκοπούς του ή που κρίνεται απαραίτητη για τη βοήθεια των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων”. Το Πρόγραμμα βασίστηκε στο μοντέλο των Θεραπευτικών Κοινοτήτων αυτοβοήθειας, αξιοποιώντας στοιχεία από τη διεθνή εμπειρία και στη συνέχεια μετεξελίχθηκε διαμορφώνοντας την ιδεολογία και πρακτική του βάσει της ελληνικής πραγματικότητας. Οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν στους πολίτες.

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτό το κείμενο περιγράφει τις υπηρεσίες που στο σύνολό του παρέιχε το ΚΕΘΕΑ από το 1983 μέχρι και το 1995. Μια ανάλογου τύπου αναφορά δημοσιεύεται τακτικά στην αρχή κάθε έτους και δίνει την δυνατότητα σε οποιονδήποτε να έχει μια σαφή αν και συνοπτική εικόνα της λειτουργίας του ΚΕΘΕΑ, και να διακρίνει - σε σχέση μάλιστα με τις προηγούμενες χρονιές - το σύνολο των παρεχομένων υπηρεσιών.

Τα τελευταία χρόνια διακρίνονται από την ανάπτυξη των υπηρεσιών του ΚΕΘΕΑ. Οι στόχοι που είχαν τεθεί αφορούσαν τέσσερις βασικούς άξονες:

- στην αύξηση του αριθμού των μελών που συμμετέχουν στα Θεραπευτικά Προγράμματα του ΚΕ.Θ.Ε.Α.,
- στην εκπαίδευση του προσωπικού,
- στην εφαρμογή καινοτόμων θεραπευτικών προγραμμάτων και
- στην γενικότερη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού το ΚΕΘΕΑ αναβάθμισε και ανέπτυξε το σύνολο των υπηρεσιών του στους παρακάτω τομείς:

- στην θεραπεία των εξαρτημένων από φαρμακευτικές ουσίες ατόμων
- στην επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική ένταξη των απεξαρτημένων ατόμων
- στην κινητοποίηση για θεραπεία φυλακισμένων χρηστών
- στην οικογενειακή συμβουλευτική και θεραπεία
- στην πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών
- στην παροχή εκπαίδευσης και τεχνογνωσίας
- στην έρευνα και επιστημονική τεκμηρίωση

Στο πλαίσιο του ΚΕΘΕΑ ξεκίνησε τη λειτουργία του ένα καινοτόμο πρόγραμμα, το Κέντρο Πολλαπλής Παρέμβασης. Πρόκειται για μια συστηματική παρέμβαση με κεντρικό άξονα τη μείωση της βλάβης που προκαλεί η χρήση ουσιών. Στόχος του Κέντρου ήταν η προσέλκυση χρηστών που ανήκαν σε ομάδες υψηλού κινδύνου και δεν απευθύνονταν σε προγράμματα απεξάρτησης. Το Κέντρο Πολλαπλής Παρέμβασης παρέχει:

- Συμβουλευτική μέσω του Κέντρου Ενημέρωσης και Εισαγωγής,
- Προσέγγιση χρηστών στο δρόμο(Street work),
- Κέντρο δημιουργικής απασχόλησης χρηστών,
- Πρόγραμμα Φυλακών,
- Υποστήριξη στην Οικογένεια
- Πιλοτικό Πρόγραμμα για την πρόληψη της υποτροπής.

Επιπλέον το 1995 άρχισαν να λειτουργούν για πρώτη φορά Ομάδες Αυτοβοήθειας Φυλακών και στη Λάρισα, ενώ τα Πρόγράμματα για κρατούμενους χρήστες στα σωφρονιστικά καταστήματα της Αττικής, εντασσόμενα στη λειτουργία του Κέντρου Πολλαπλής Παρέμβασης, συστηματοποίησαν και οργάνωσαν καλύτερα την παρέμβασή τους.

Σχεδιάσθηκαν επίσης για να λειτουργήσουν από το 1996 το Πρόγραμμα Πρόληψης Υποτροπής στο Κέντρο Πολλαπλής Παρέμβασης, το Πρόγραμμα για περιστασιακούς χρήστες έφηβους στο πλαίσιο του Προγράμματος ΣΤΡΟΦΗ και τέλος το Βραδινό Πρόγραμμα στο πλαίσιο του Προγράμματος ΔΙΑΒΑΣΗ.

B. ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ

Στο ΚΕΘΕΑ λειτουργούν οι παρακάτω μονάδες οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες Συμβουλευτικής, Θεραπείας, Κοινωνικής Επανένταξης, Πρόληψης, Εκπαίδευσης και Έρευνας κατά κατηγορία:

1. Εννέα Συμβουλευτικά Κέντρα με στόχο την ενημέρωση των χρηστών και την προετοιμασία τους για εισαγωγή σε θεραπευτικό πρόγραμμα που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΜΟΝΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ	ΕΔΡΑ
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Αθήνας	1983	Αθήνα
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Θεσσαλονίκης	1985	Θεσσαλονίκη
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Εφήβων	1988	Αθήνα
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Λάρισας	1989	Λάρισα
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Βόλου	1990	Βόλος
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Διάβαση	1991	Αθήνα
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Ηράκλειο (Κρήτης)	1993	Ηράκλειο
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Πειραιά	1994	Πειραιάς
Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής Παρέμβαση	1994	Αθήνα

2. Εξι Θεραπευτικές Κοινότητες με στόχο την ψυχική απεξάρτηση:

ΜΟΝΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ	ΕΔΡΑ
Θεραπευτική Κοινότητα ΙΘΑΚΗ	1983	Θεσσαλονίκη
Ανοικτή Θεραπευτική Κοινότητα Εφήβων ΣΤΡΟΦΗ	1988	Αθήνα
Θεραπευτική Κοινότητα ΕΞΟΔΟΣ	1989	Λάρισα
Εναλλακτική Κοινότητα ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	1989	Ραφήνα
Ανοικτή Κοινότητα Ενηλίκων ΔΙΑΒΑΣΗ	1990	Αθήνα
Θεραπευτική Κοινότητα ΝΟΣΤΟΣ	1993	Σαλαμίνα

3. Εξι Κέντρα Κοινωνικής Επανένταξης με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση και την υποστήριξη των πρώην χρηστών για την πλήρη κοινωνική τους επανένταξη.

ΜΟΝΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ	ΕΔΡΑ
Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης Θεσσαλονίκης	1985	Θεσσαλονίκη
Κέντρο Κοινωνικής Δραστηριοποίησης Εφήβων ΣΤΡΟΦΗ	1988	Αθήνα
Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης Θεσσαλίας	1990	Λάρισα
Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης Αθήνας	1989	Αθήνα
Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης ΔΙΑΒΑΣΗ	1992	Αθήνα
Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης Πειραιά	1993	Πειραιάς

4. Έξι Προγράμματα Υποστήριξης και Οικογενειακής Θεραπείας για γονείς, συζύγους, συντρόφους, αδελφούς που αντιμετωπίζουν στο περιβάλλον τους προβλήματα με τη χρήση εξαρτησιογόνων.

ΜΟΝΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ	ΕΔΡΑ
Πρόγραμμα Οικογένειας ΙΘΑΚΗ	1985	Θεσσαλονίκη
Πρόγραμμα Οικογένειας ΣΤΡΟΦΗ	1988	Αθήνα
Πρόγραμμα Οικογένειας ΕΞΟΔΟΣ	1989	Λάρισα
Πρόγραμμα Οικογένειας ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	1989	Αθήνα
Πρόγραμμα Οικογένειας ΔΙΑΒΑΣΗ	1991	Αθήνα
Πρόγραμμα Οικογένειας ΝΟΣΤΟΣ	1993	Πειραιάς

5. Έξι Προγράμματα Αυτοβοήθειας Φυλακισμένων Χρηστών με στόχο την ενημέρωση και κινητοποίηση τους για θεραπεία.

ΜΟΝΑΔΑ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΙΔΡΥΣΗ	ΕΔΡΑ
Δικαστικές Φυλακές Κορυδαλλού	1985	Αθήνα
Ψυχιατρικό Κατάστημα Φυλακών Κορυδαλλού	1985	Αθήνα
Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού	1985	Αθήνα
Δικαστικές Φυλακές Διαβατών	1985	Θεσσαλονίκη
Δικαστικές Φυλακές Βόλου	1990	Βόλος
Δικαστικές Φυλακές Λάρισας	1995	Λάρισα

Επιπλέον λειτουργούν στο πλαίσιο του ΚΕ.Θ.Ε.Α.:

6. Το Κέντρο Πολλαπλής Παρέμβασης. Έχει έδρα στην Αθήνα και ιδρύθηκε το 1995.
7. Τό Πρόγραμμα Πρόληψης Υποτροπής στην Αθήνα η μελέτη του οποίου ολοκληρώθηκε το 1995 και ιδρύθηκε το 1996
8. Το Κέντρο Δευτερογενούς Πρόληψης. Πρόγραμμα που σχεδιάσθηκε το 1995 και ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1996 και απευθύνεται σε έφηβους περιστασιακούς χρήστες ουσιών.
9. Το Βραδινό Πρόγραμμα που επίσης σχεδιάσθηκε το 1995 και άρχισε να λειτουργεί το 1996.
10. Τομέας Πρόληψης με τα Τμήματα Πρωτοβάθμιας και Δευτοροβάθμιας Πρόληψης και την Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης “ΠΗΓΑΣΟΣ”. Έχει έδρα στην Αθήνα.
11. Το Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο. Έχει έδρα στην Αθήνα και λειτουργεί από το 1989. Οργανώνει Προγράμματα Εκπαίδευσης Στελεχών και κατάρτισης πρώην χρηστών.
12. Τομέας Έρευνας, Αξιολόγησης, Τεκμηρίωσης. Έχει έδρα στην Αθήνα και δημιουργήθηκε το 1992.
13. Πολιτιστικό Καφενείο “ΧΡΩΜΑ”, στη Θεσσαλονίκη που λειτουργεί από το 1992.
14. Ξενώνας Φιλοξενίας Εφήβων που προέρχονται από την επαρχία, στην Αθήνα.

15. Η σύγχρονη μονάδα Λιθογραφείου “ΣΧΗΜΑ και ΧΡΩΜΑ” στη Θεσσαλονίκη που λειτουργεί από το 1991. Είναι αυτοχρηματοδοτούμενη μονάδα που δεν επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ΚΕ.Θ.Ε.Α.

Γ. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ / ΕΡΓΟΥ 1983 - 1995

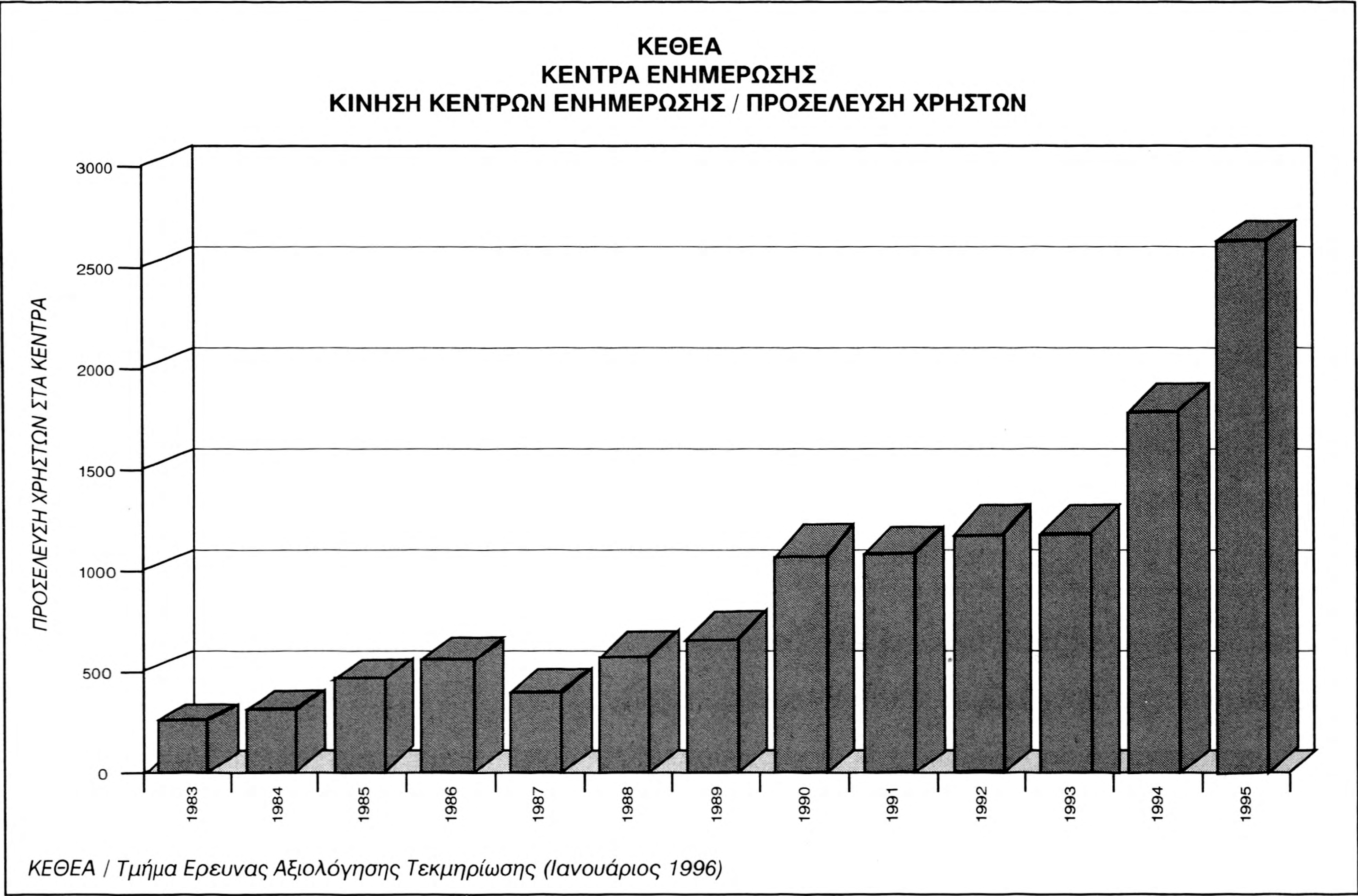
Κύριο στόχο των τελευταίων ετών απετέλεσε η υποστήριξη της πολιτικής της αποκέντρωσης των Θεραπευτικών Προγραμμάτων, έτσι ώστε να βοηθηθούν στην ανάπτυξη διαφορετικών στρατηγικών και παρεμβάσεων ανάλογα με τη γεωγραφική τους θέση, το ανθρώπινο δυναμικό, την υποδομή και τις ανάγκες των ατόμων προς τα οποία απευθύνονται. Αυτή η πολιτική βοήθησε στη συνολική αύξηση της ποσότητας και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών σε όλες τις φάσεις των Προγραμμάτων. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν αναφέρονται στις περιπτώσεις κίνησης των αποδεκτών των υπηρεσιών της κάθε μονάδας και δεν ταυτίζονται με τους ατομικούς φακέλους πελατών. Είναι, λοιπόν, δυνατόν ένας εξυπηρετούμενος στη διάρκεια των ετών να αξιοποιήσει περισσότερες από μία φορά τις υπηρεσίες του ΚΕ.Θ.Ε.Α. από έτος σε έτος.

1. Κέντρα Ενημέρωσης και Εισαγωγής

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Εισαγωγής, έχουν σαν βασικό στόχο

- την κινητοποίηση των χρηστών για Θεραπεία,

Διάγραμμα 1. Κίνηση των Κέντρων Ενημέρωσης και Εισαγωγής του ΚΕΘΕΑ.
Ετη 1983-1995.

- την υποστήριξη των Οικογενειών τους
- την παροχή συμβουλών τόσο στους ίδιους τους χρήστες, όσο
- και σε όλους τους ενδιαφερόμενους που απευθύνονται σ' αυτά.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 (βλέπε παράρτημα πινάκων) αφορούν τις περιπτώσεις χρηστών οι οποίοι προσέγγισαν το κάθε Κέντρο Ενημέρωσης και Εισαγωγής στα δεκατρία χρόνια της παρούσας αναφοράς.

Το πρόγραμμα προετοιμασίας που εφαρμόζεται στα Κέντρα Ενημέρωσης και Εισαγωγής είναι καθημερινό, ημερήσιας παρακολούθησης και βραχύχρονο.

Είναι σημαντικό οι χρήστες να υποβάλλονται σε μια σειρά ιατρικών εξετάσεων οι οποίες είναι απαραίτητες για τον εντοπισμό ιατρικών προβλημάτων που χρειάζονται αντιμετώπιση και ειδική φροντίδα. Τα Συμβουλευτικά Κέντρα εφαρμόζουν επιπλέον προγράμματα προσέγγισης χρηστών στο δρόμο, με στόχο την κινητοποίηση για θεραπεία, και παρέχουν ενημέρωση για τις επιπτώσεις της κατάχρησης ψυχοτρόπων, καθώς και ενημέρωση σχετικά με το AIDS, την Ηπατίτιδα κ.λ.π.

2. Θεραπευτικές Κοινότητες

Οι Θεραπευτικές Κοινότητες αποτελούν τη κύρια φάση της απεξάρτησης, είναι αυτοδιοικούμενες και αυτόνομες και αυτό αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό σημείο δεδομένου του ότι οι πελάτες καλούνται να αναλάβουν ευθύνες για την οργάνωση της προσωπικής τους καθημερινής ζωής αλλά και της ζωής με την ομάδα. Η πρώτη περίοδος αφορά στην αντιμετώπιση της σωματικής αποτοξίνωσης. Στο στάδιο της σωματικής αποτοξίνωσης δεν χορηγείται κανενός τύπου φάρμακο για την αντιμετώπιση ενδεχομένων προβλημάτων που σχετίζονται με την διακοπή της χρήσης ουσιών. Στη συνέχεια ο χρήστης εντάσσεται στην Κοινότητα αφού οργανωθούν οι στόχοι του Θεραπευτικού Συμβολαίου.

Η διάρκεια παραμονής σε Θεραπευτική κοινότητα είναι περίπου δώδεκα μήνες και ακολουθεί η φάση της Κοινωνικής Επανένταξης (για περίπου ανάλογο χρονικό διάστημα).

Το προσωπικό των Θεραπευτικών Κοινοτήτων αποτελούν επαγγελματίες ψυχικής υγείας και πρώην χρήστες που έχουν τελειώσει ένα ανάλογο θεραπευτικό πρόγραμμα και μετά από κατάλληλη εκπαίδευση.

Υπάρχουν Θεραπευτικές Κοινότητες διαμονής (όπου ο πελάτης παραμένει στην Θεραπευτική Κοινότητα σε εικοσιτετράωρη βάση) και ημερήσιας παρακολούθησης (στις οποίες ο πελάτης εξαντλεί μόνο το χρόνο της ημέρας του στη Θεραπευτική Κοινότητα αλλά το βράδυ επιστρέφει στο σπίτι του).

Στη διάρκεια της 12μηνιας θεραπευτικής διαδικασίας, ακολουθεί ένα πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του το οποίο συμπληρώνεται από οργανωμένα συστηματικά προγράμματα εκπαίδευσης, προκατάρτισης, κατάρτισης, επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής μαθητείας και πρακτικής στα επαγγελματικά εργαστήρια τόσο του ΚΕ.Θ.Ε.Α. όσο και των φορέων με τους οποίους συνεργάζεται.

Η πορεία του εισαγμένου, τόσο η θεραπευτική όσο και η εκπαιδευτική, παρακολουθείται και αξιολογείται από την Θεραπευτική Ομάδα με λεπτομερή τρόπο. Η έρευνα αξιολόγησης ολόκληρης της διαδικασίας είναι σχεδιασμένη για να προσαρμόζει τη θεραπεία στις ενδεχόμενες λειτουργικές ανάγκες της στιγμής και να ανατροφοδοτεί το Θεραπευτικό Σύστημα.

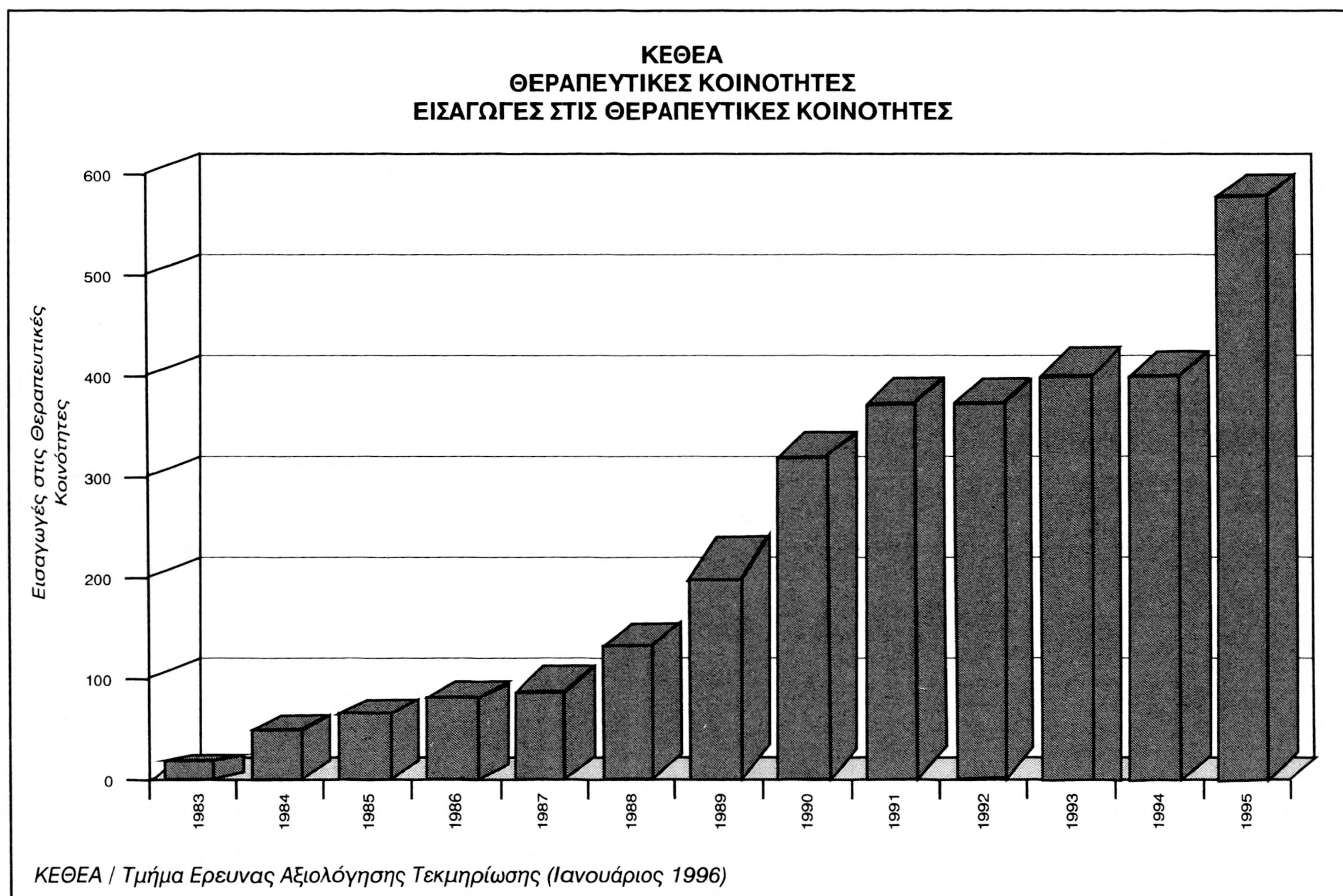
Παράλληλα αντιμετωπίζονται με οργανωμένο τρόπο τα προβλήματα υγείας τα οποία ενδεχομένως έχει.

Η αλλαγή του τρόπου ζωής του χρήστη, η αποχή από την χρήση ουσιών, η μη παραβατική συμπεριφορά και η επαγγελματική αποκατάσταση αποτελούν τους βασικούς στόχους των Θεραπευτικών Κοινοτήτων, ενώ προϋπόθεση για ένταξη στο Πρόγραμμα αποτελεί η προσωπική απόφαση του ίδιου του ατόμου. Με την ενεργή συμμετοχή στο καθημερινό πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει ατομική, ομαδική και οικογενειακή θεραπεία, τεχνικές προσωπικής ανάπτυξης, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, συνεχή ανάληψη υπευθυνοτήτων, προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης, το εξαρτημένο άτομο ανακαλύπτει τον εαυτό του και επαναπροσδιορίζει τις σχέσεις του με την οικογένεια του και την κοινωνία.

Το πρόγραμμα στις Θεραπευτικές Κοινότητες περιλαμβάνει και : Ομαδικές Θεραπευτικές Διαδικασίες,

Διάγραμμα 2 : Εισαγωγές στις Θεραπευτικές Κοινότητες του ΚΕΘΕΑ

Ετη 1983 - 1995. Πηγή Αρχείο: ΚΕΘΕΑ.

Ατομική Συμβουλευτική, Ομάδες Δημιουργίας, Ομάδες Αυτοβοήθειας, Ιατρική Συμβουλευτική, Προγράμματα Προκατάρτισης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Αθλητικές Δραστηριότητες, κ.ά.

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν την κίνηση των Θεραπευτικών Κοινοτήτων και των περιπτώσεων εισαγωγής στα Προγράμματα Απεξάρτησης από το 1983 μέχρι και το 1995.

Βασικό στόχο του ΚΕΘΕΑ για το 1995 αποτέλεσε η ανάπτυξη των ποσοτικών και ποιοτικών παραμέτρων καθώς και η υιοθέτηση διαδικασιών από μέρους των Προγραμμάτων ώστε να φέρνουν τα μέλη των Θεραπευτικών Κοινοτήτων πιο κοντά στην κοινωνία.

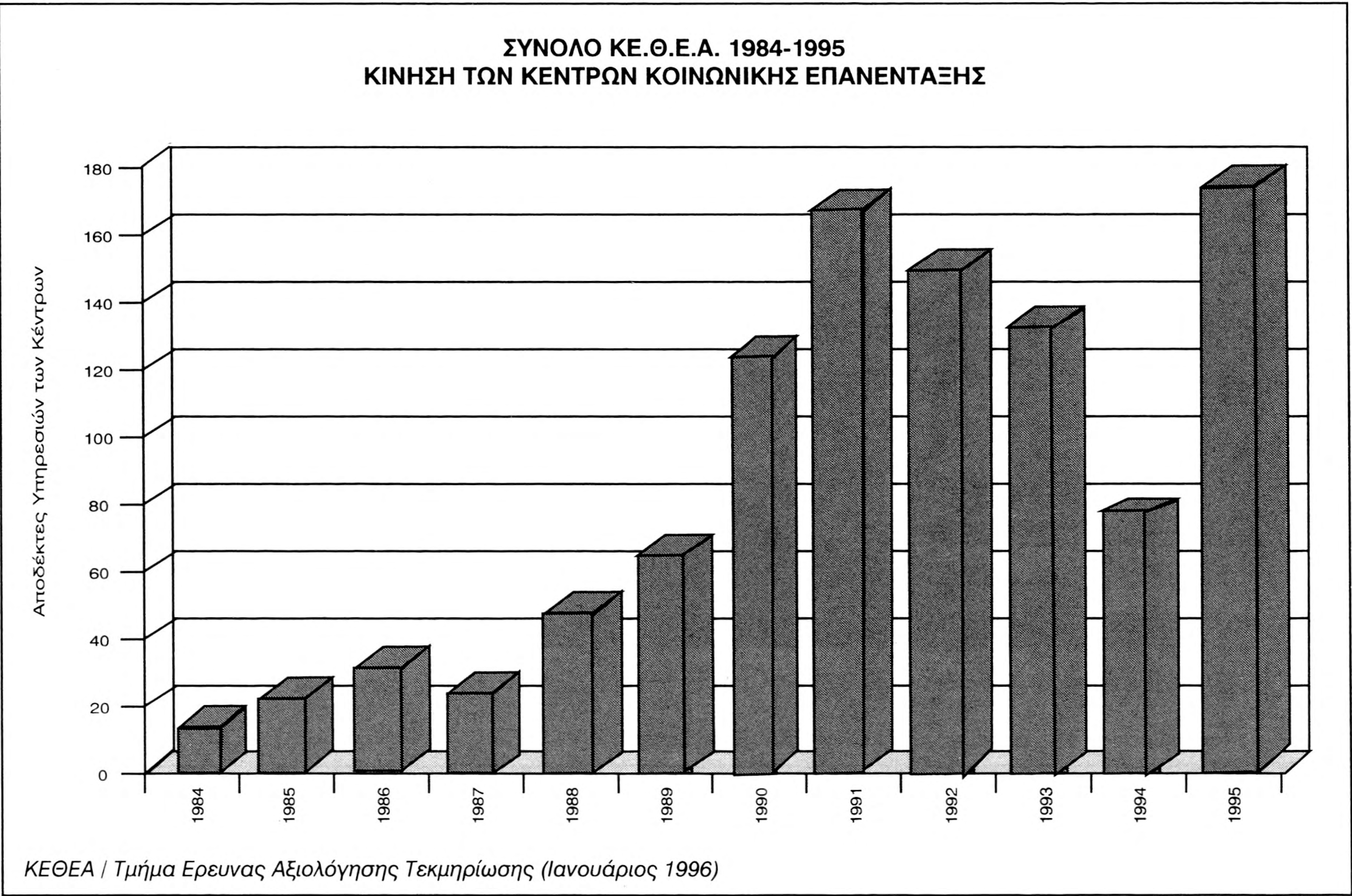
3. Κέντρα Κοινωνικής Επανένταξης

Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος της Θεραπευτικής Κοινότητας ο πελάτης εντάσσεται σε πρόγραμμα Κοινωνικής Επανένταξης. Ο στόχος των Κέντρων Κοινωνικής Επανένταξης είναι η ομαλή ένταξη του πελάτη στο κοινωνικό περιβάλλον. Αυτό απαιτεί κάλυψη των ελλείψεων που συχνά συνοδεύει τη χρήση ουσιών. Η επαγγελματική αποκατάσταση μετά από επαγγελματικό προσανατολισμό και η κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση, η αποκατάσταση σχέσεων, όπως και η συναισθηματική υποστήριξη είναι απαραίτητα για την πρόληψη της υποτροπής.

Το πρόγραμμα των Κέντρων Κοινωνικής Επανένταξης διαρκεί περίπου 12 μήνες, είναι εξωτερικής παρακολούθησης και οργανώνεται σε συνεδρίες ομαδικής και ατομικής συμβουλευτικής. Επιπλέον πραγματοποιούνται κοινές συνεδρίες με την οικογένεια με στόχο την επίλυση των οικογενειακών συγκρούσεων.

Ενδεικτικά οι υπηρεσίες που παρέχονται στα Κέντρα Κοινωνικής Επανένταξης είναι: Ατομική Συμβουλευ-

Διάγραμμα 3: Κίνηση στα Κέντρα Κοινωνικής Επανένταξης του ΚΕΘΕΑ 1984 - 1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή: Αρχείο ΚΕΘΕΑ

τική, Ομάδες Αυτοβοήθειας, Πρόληψη Υποτροπής, Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Επαγγελματική Εκπαίδευση, Συμβουλευτική για νομικά προβλήματα κ.λ.π.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει τα στοιχεία των πελατών οι οποίοι έκαναν χρήση των υπηρεσιών των Κέντρων Κοινωνικής Επανάταξης για τα έτη 1983 - 1995.

Σε μια κοινωνία όπου η ανεργία αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα είναι αυτονόητες οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα μέλη της Κοινωνικής Επανάταξης όταν έχουν πολύ συχνά να υπερβούν προβλήματα που σχετίζονται με τον κοινωνικό ρατσισμό. Επομένως, η βελτίωση των υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης των μελών καθώς επίσης και η σωστή αντιμετώπιση τους από το ποινικό σύστημα, για αδικήματα που διέπρεξαν κατά τη διάρκεια της χρήσης, αποτελέσαν και αποτελούν τους σημαντικούς στόχους στους οποίους επικεντρώνονται τα προγράμματα της Κοινωνικής Επανάταξης

4. Προγράμματα Οικογένειας

Με δεδομένα τα πορίσματα της ερευνητικής εργασίας, αλλά και των συμπερασμάτων από την εμπειρία των πρώτων ετών λειτουργίας του ΚΕ.Θ.Ε.Α., που δείχνουν ότι το αποτέλεσμα της Θεραπείας μπορεί να είναι αβέβαιο όταν ο θεραπευόμενος επιστρέφει στο ίδιο παθογόνο περιβάλλον από το οποίο προήλθε, το ΚΕ.Θ.Ε.Α. πλαισίωσε έγκαιρα την θεραπευτική αγωγή με Προγράμματα Θεραπείας τα οποία απνύθυε στην οικογένεια και στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον του πελάτη.

Τα Προγράμματα Οικογένειας διαρκούν περίπου όσο και η θεραπεία ενός μέλους σε πρόγραμμα απεξάρτησης. Απευθύνονται στους οικείους του χρήστη και είναι παράλληλα και ανεξάρτητα από την πορεία του. Είναι δομημένα σε τρεις βασικούς τύπους ανάλογα με τις ανάγκες των πελατών:

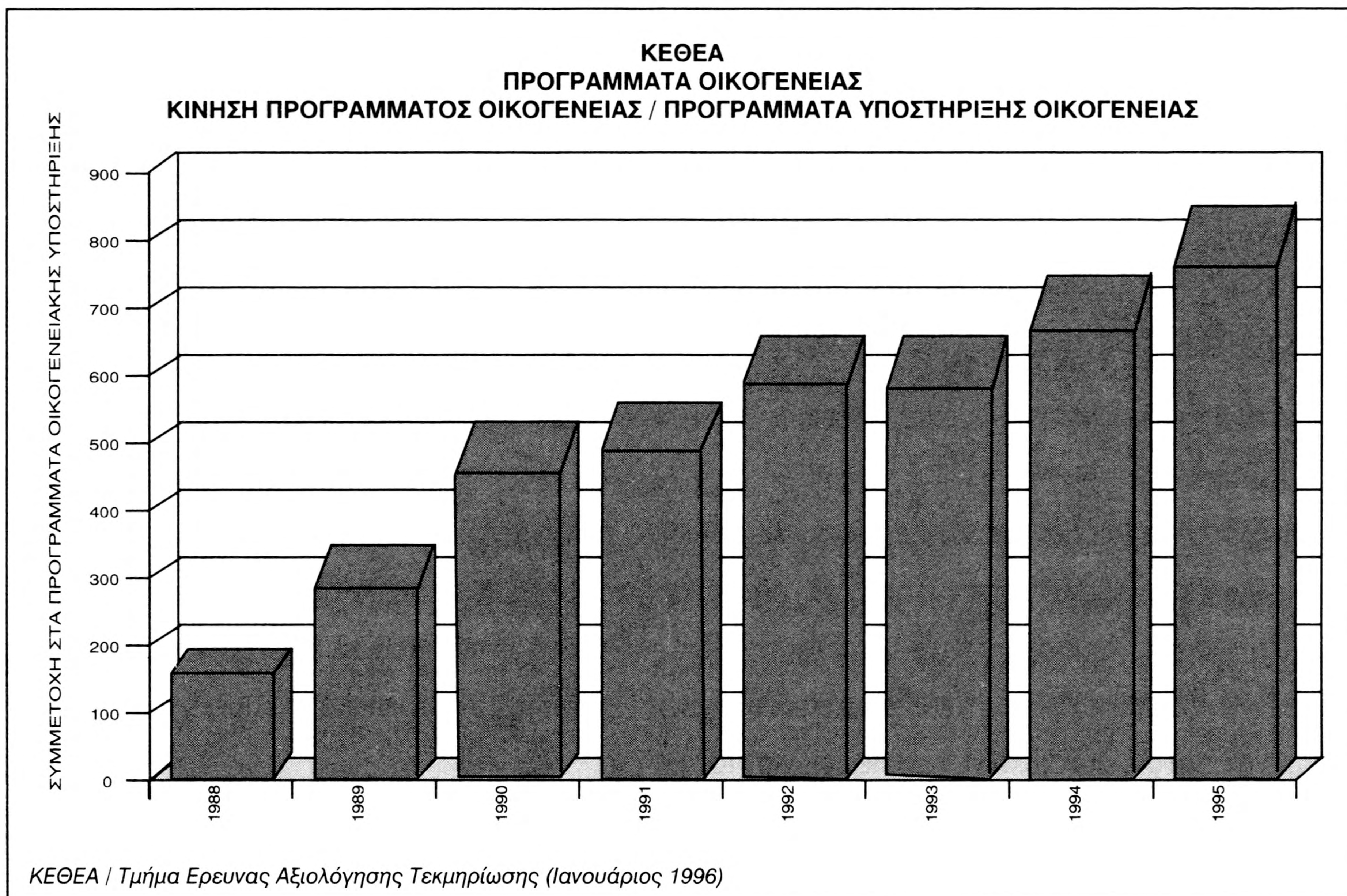
- Προγράμματα Συμβουλευτικής της Οικογένειας στα οποία οι γονείς, οι σύζυγοι, τα αδέρφια ή οι άμεσοι συγγενείς που εμφανίζονται ως οι κύρια ενδιαφερόμενοι, εκπαιδεύονται σχετικά με τις αναγκαιότητες της θεραπευτικής παρέμβασης και για τη σημαντικότητα της θεραπευτικής συμμαχίας μεταξύ θεραπευτικού και οικογενειακού περιβάλλοντος.
- Παράλληλα Προγράμματα Οικογενειακής Θεραπείας στα οποία συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι των οποίων ο συγγενής παρακολουθεί ένα πρόγραμμα απεξάρτησης. Στα προγράμματα αντιμετωπίζονται τα προβλήματα του περιβάλλοντος από το οποίο προέρχεται ο πελάτης και τα οποία ενδεχομένως έχουν συμβάλει στην συμπεριφορά του.
- Ανεξάρτητα Προγράμματα Οικογενειακής Θεραπείας στα οποία συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι των οποίων ο συγγενής δεν παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα απεξάρτησης. Στα προγράμματα αυτά πέραν των προηγούμενων αντιμετωπίζονται και οι τρόποι έμμεσης και άμεσης κινητοποίησης κάποιου χρήστη για θεραπεία από μέρους του περιβάλλοντος του.

Η υποστήριξη και η συμβουλευτική των οικογενειών που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εξάρτησης συγγενών τους, είναι απαραίτητη τόσο για την ίδια την οικογένεια, όσο και για την ενίσχυση της προσπάθειας του άμεσα ενδιαφερόμενου, είτε αυτός βρίσκεται σε θεραπευτική διαδικασία, είτε στη φυλακή ή στο δρόμο.

Στο πλαίσιο αυτό, 831 γονείς ήταν μέλη των ομάδων Οικογενειακής Θεραπείας κατά το 1995 και συμμετείχαν σε ενημερωτικά προγράμματα και στα προγράμματα υποστήριξης και συμβουλευτικής που

Διάγραμμα 4: Συμμετοχή στα Προγράμματα Οικογενειακής Υποστήριξης 1995

Ιανουάριος 1996. Πηγή Αρχείο ΚΕΘΕΑ

οργάνωσαν τα Προγράμματα του ΚΕ.Θ.Ε.Α. για τις ενδιαφερόμενες οικογένειες χρηστών. (Διάγραμμα 4). (Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται οι περιπτώσεις που συμμετείχαν στα Προγράμματα Οικογένειας)

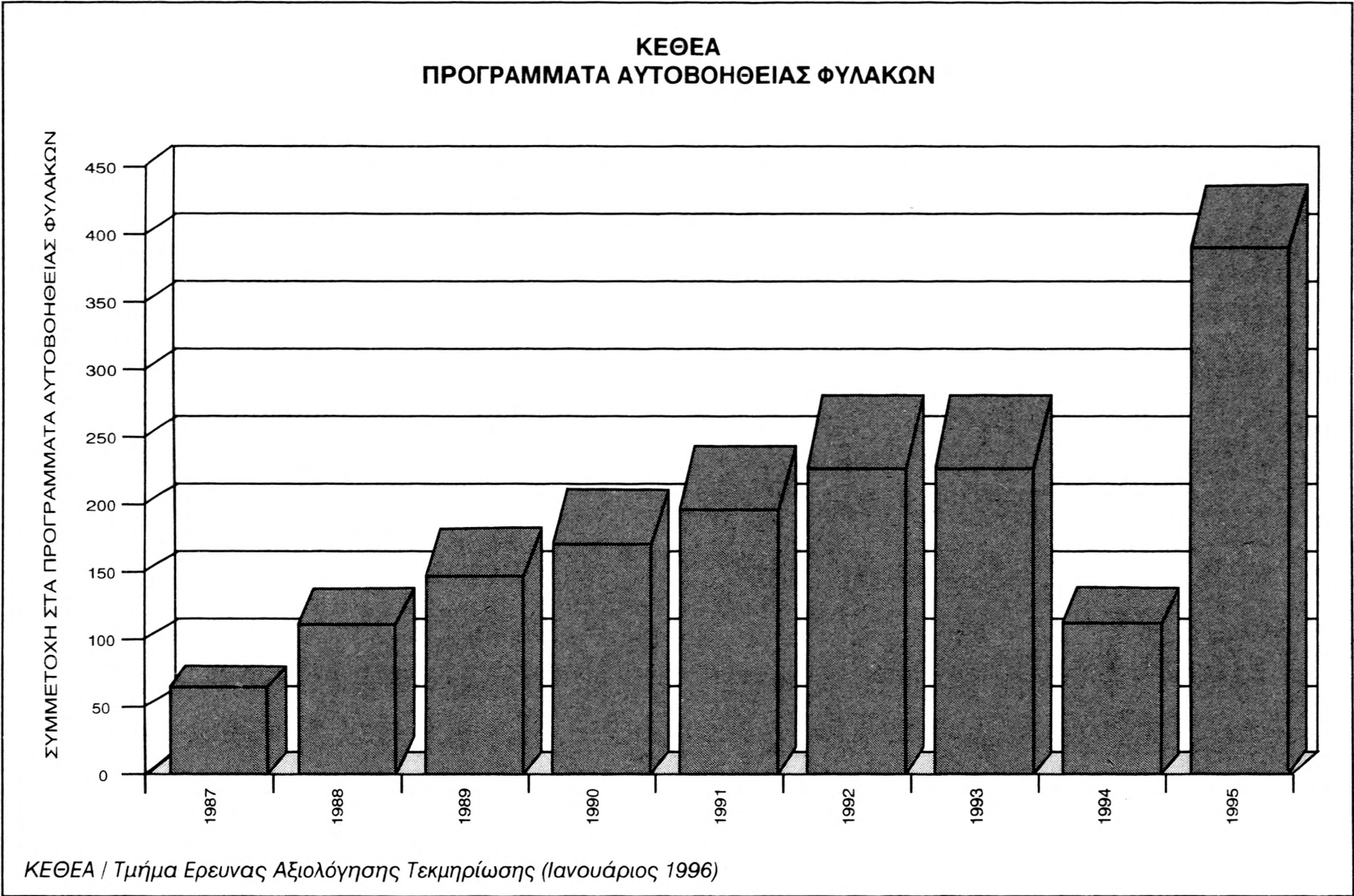
5. Προγράμματα Φυλακής

Αυτά τα προγράμματα είναι οργανωμένα στο χώρο της Φυλακής και απευθύνονται στους κρατούμενους εξαρτημένους χρήστες. Το φαινόμενο της χρήσης ουσιών πέρα από το κεντρικό του πεδίο που αφορά την εξάρτηση έχει και μια σειρά από προβλήματα που το συνοδεύουν όπως την παραβατική συμπεριφορά που δεν εστιάζεται σε αδικήματα που σχετίζονται μόνον με τη χρήση. Πολλοί εξαρτημένοι χρήστες βρέθηκαν ή βρίσκονται στη φυλακή. Επιπλέον το περιβάλλον της Φυλακής είναι ιδιαίτερα προβληματικό και καταλήγει να γίνεται πολύ πιεστικό και επομένως ευνοϊκό για τη χρήση και την εξάρτηση.

Τα Προγράμματα Αυτοβοήθειας στοχεύουν στην εκπαίδευση των κρατουμένων σχετικά με τη χρήση, στην ενημέρωσή τους για τις δυνατότητες απεξάρτησης και στην κινητοποίηση τους για αντιμετώπιση του προβλήματος της εξάρτησης. Παράλληλα προετοιμάζει τους χρήστες για να ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα απεξάρτησης, για μελλοντική τους ένταξη στις Θεραπευτικές Κοινότητες.

Λειτουργούν στους χώρους της Φυλακής από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό. (Στον πίνακα 5 εμφανίζεται η παροχή υπηρεσιών στις φυλακές από την έναρξη λειτουργίας των Ομάδων Αυτοβοήθειας.).

Διάγραμμα 5: Συμμετοχή στα Προγράμματα Αυτοβοήθειας Φυλακών 1987 - 1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή Αρχείο ΚΕ.Θ.Ε.Α.

Το 1995 ενισχύθηκε η δουλειά στις Φυλακές, άρχισαν να λειτουργούν Ομάδες Αυτοβοήθειας και στις Δικαστικές Φυλακές Λάρισας, με αποτέλεσμα 429 μέλη κρατούμενοι να συμμετέχουν στις Ομάδες Αυτοβοήθειας (Διάγραμμα 5).

Από τους κρατούμενους που συμμετείχαν στις Ομάδες Αυτοβοήθειας Φυλακών μετά την αποφυλάκισή τους 16 άτομα εντάχθηκαν σε Θεραπευτικό Πρόγραμμα, ενώ οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του Νόμου 2331, που ισχύει από τον Αύγουστο του 1995, επέτρεψε την εισαγωγή σε Θεραπευτικές Κοινότητες 4 κρατούμενων χρηστών από τη Φυλακή διακόποντας την ποινή τους. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα σε περισσότερα άτομα που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εξάρτησης και βρίσκονται στη φυλακή, να συμμετάσχουν σε Θεραπευτικά Προγράμματα.

6. Η πρόληψη

Η ενημέρωση και η πρόληψη αποτελούν μείζονες δραστηριότητες του ΚΕΘΕΑ. Οι δραστηριότητες πρόληψης καλούνται να αντιμετωπίσουν τις αιτίες που προκαλούν τη χρήση φαρμακευτικών ουσιών και αλκοόλ, καθώς και άλλες αντικοινωνικές συμπεριφορές με κοινούς αιτιολογικούς παράγοντες.

Στόχοι των δραστηριοτήτων πρόληψης της χρήσης είναι:

- η ορθή και πλήρως απαλλαγμένη από προσπάθειες εκφοβισμού και δημιουργίας πανικού ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών της ευρύτερης κοινωνίας, ειδικότερα της νεολαίας στους χώρους όπου ζουν νέοι, αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους και δημιουργούν, στο πλαίσιο της οικογένειας,

στους χώρους εκπαίδευσης (τάξεις, σχολεία), στο επίπεδο της γειτονιάς, της τοπικής κοινωνίας, στους χώρους εργασίας, άθλησης, ψυχαγωγίας.

- η ενεργοποίηση των πολιτών και η ανάπτυξη ομάδων πρωτοβουλίας σε τοπικό επίπεδο στην κατεύθυνση του εντοπισμού και της επίλυσης των προβλημάτων που μπορούν να αποτελέσουν γενεσιουργές αιτίες χρήσης.
- η ενθάρρυνση της δημιουργίας των συνθηκών που προάγουν τους υγιείς τρόπους ζωής και εξασφαλίζουν το ευ ζην δημιουργώντας μια κουλτούρα αντίθετη από την κουλτούρα χρήσης.

Με στόχο την πρόληψη και λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι για την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων πρόληψης απαιτείται συστηματική επαφή και ολοκληρωμένος σχεδιασμός και κατάρτιση, το ΚΕΘΕΑ εφαρμόζει:

- Προγράμματα ενημέρωσης στην πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Ειδικά προγράμματα σε τοπικό επίπεδο με ιδιαίτερη έμφαση στο σχολείο-οικογένεια-συνοικία (όπως το Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας HORIZON, το οποίο εφαρμόστηκε από την ΑΘΕΚ ΣΤΡΟΦΗ, ή το πρόγραμμα πρόληψης του Δήμου Αθηναίων που διεξήγαγε η Α.Κ. ΔΙΑΒΑΣΗ), με στόχο τη δημιουργία πρωτοβουλιακών κατηρτισμένων ομάδων σε Δήμους, Κοινότητες και συνοικίες. Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές, επειδή προσβλέπουν στην ευαισθητοποίηση των νέων παιδιών, τα οποία με τη σειρά τους αποτελούν την ασπίδα αντιμετώπισης όχι μόνο της χρήσης ναρκωτικών, αλλά και άλλων αντικοινωνικών συμπεριφορών.

Οι δραστηριότητες πρόληψης, υλοποιούνται από τον Τομέα Πρόληψης του ΚΕΘΕΑ (Τμήμα Πρόληψης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήμα Πρόληψης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης ΠΗΓΑΣΟΣ) και τις Θεραπευτικές Κοινότητες. Η Κ.Μ.Ε. ΠΗΓΑΣΟΣ είναι ένα διώροφο λεωφορείο που λειτουργεί από το Μάρτιο του 1988 και συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους μαζικούς φορείς κάθε τοπικής κοινωνίας, παρέχει υπηρεσίες ενημέρωσης, πρόληψης και κινητοποίησης χρηστών σε θεραπεία πραγματοποιώντας ταξίδια σε όλη την Ελλάδα.

Η διαρκής επαφή του Φορέα με την ευρύτερη κοινωνία έχει συντελέσει πολύ στην εξάλειψη της αρχικής άγνοιας και επιφύλαξης, με την οποία συχνά αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, αλλά και στην αναγνώριση της σπουδαιότητας των από το ΚΕΘΕΑ παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης ΠΗΓΑΣΟΣ ανέπτυξε και βελτίωσε τις συνεργασίες της μέσα και πέρα από το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενώ δοκιμάστηκαν και νέου τύπου παρεμβάσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις ομάδες-στόχους, δηλαδή σε νέους που ανήκουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου, στην ενημέρωση και στην παροχή εκπαίδευσης σε ομάδες παλλινοστούντων αλλά και στις παρεμβάσεις σε χώρους όπου συχνάζουν χρήστες (ενημέρωση σε παραλίες, εκδηλώσεις σε μπαρ, κλπ.).

Στην πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά ειδικά προγράμματα πρόληψης που σύμφωνα με το σχεδιασμό τους έδιναν έμφαση στην δυνατότητες ανάπτυξης των ικανοτήτων των μαθητών και διαμόρφωναν μια νέου τύπου επικοινωνία μεταξύ των γονέων των μαθητών και των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν.

7. Νομοθεσία

Η επιδίωξη της αλλαγής της Νομοθεσίας που διέπει την αντιμετώπιση μελών των Θεραπευτικών Προγραμμάτων αλλά και γενικά των εξαρτημένων ατόμων που βρίσκονται στη φυλακή και στο δρόμο, αποτελούσε έναν από τους σημαντικούς στόχους του ΚΕΘΕΑ εδώ και χρόνια. Χαρακτηριστικό της τελευταίας περιόδου είναι ότι απόφοιτοι των Θεραπευτικών Προγραμμάτων του ΚΕΘΕΑ καταδικάστηκαν από τα ελληνικά δικαστήρια και κινδύνευσαν να οδηγηθούν αρκετά χρόνια μετά τη διακοπή της χρήσης ναρκωτικών στη φυλακή. Η κινητοποίηση του προσωπικού, των μελών, των οικογενειών αλλά και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕΘΕΑ βοήθησε στο να παραμείνουν εκτός φυλακής αυτά τα άτομα και να διασφαλιστεί το δικαίωμα των μελών των Θεραπευτικών Κοινοτήτων για επανένταξη στην κοινωνία.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η συμβολή του ΚΕΘΕΑ για τη συνολική επεξεργασία του ισχύοντος νομικού πλαισίου ήταν καθοριστική και κατέληξε στην καταγραφή, από μέρους του ΚΕΘΕΑ, ενός πλαισίου που δίνει τη δυνατότητα σε εξαρτημένα άτομα που βρίσκονται στη φυλακή να μπορούν να συμμετέχουν σε Θεραπευτικά Προγράμματα όχι μόνο του ΚΕΘΕΑ αλλά και άλλων Φορέων. Επι πλέον η έναρξη ισχύος των ευεργετημάτων του Νόμου που δίνει τη δυνατότητα αποφυλάκισης και ένταξης των εξαρτημένων να ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα για θεραπεία οφείλεται τόσο στην προσπάθεια που γίνεται μέσα στα σωφρονιστικά καταστήματα όσο και στην συνολική επεξεργασία συγκεκριμένων προτάσεων που κατέθεσε το ΚΕΘΕΑ στο Υπουργείο Δικαιοσύνης το 1995.

8. Νέα Προγράμματα - Συνεργασίες

Το ΚΕΘΕΑ στο πλαίσιο της ανάπτυξης νέων προγραμμάτων εκπαίδευσης και ειδικής κατάρτισης σχεδίασε και υλοποίησε ειδικά αυτοτελή προγράμματα αξιοποιώντας τους πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την χρηματοδότηση προγραμμάτων καταπολέμησης του προβλήματος των ναρκωτικών. Αυτά τα προγράμματα απετέλεσαν τη συνέχεια επιτυχημένων προσπαθειών στο πλαίσιο του Προγράμματος HORIZON της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία σχεδίασε και υλοποίησε το ΚΕΘΕΑ κατά το 1995 είναι τεσσάρων τύπων:

1. Σεμινάρια κατάρτισης των μελών και των αποφοίτων των Θεραπευτικών Κοινοτήτων. Τα σεμινάρια αυτά στοχεύουν στο να συμπληρωθεί το επίπεδο των γενικών γνώσεων και δεξιοτήτων των απεξαρτημένων νέων (σεμινάρια προκατάρτισης) αλλά και στον εφοδιασμό τους με επαγγελματικά εφόδια (επαγγελματική κατάρτιση).
2. Σεμινάρια επιμόρφωσης του προσωπικού των Θεραπευτικών Προγραμμάτων, των γονέων, στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και εθελοντών, σε ένα εύρος θεμάτων και απαιτήσεων, σχετικά με την αντιμετώπιση του προβλήματος της τοξικοεξάρτησης.
3. Προγράμματα πρόληψης της χρήσης ουσιών τα οποία στοχεύουν σε ειδικούς πληθυσμούς και σε υποβαθμισμένες περιοχές.

4. Καινοτομικά προγράμματα παρέμβασης στο πρόβλημα των ναρκωτικών. Οι καινοτομικές αυτές προσεγγίσεις υλοποιήθηκαν σε πιλοτικό στάδιο μέσω του προγράμματος “Κέντρο Πολλαπλής Παρέμβασης”. Το Κέντρο αναλαμβάνει μία σειρά από δράσεις με στόχο τη κινητοποίηση σε θεραπεία, αλλά και τον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών της χρήσης. Αυτό αποτελεί μία νέα πρόταση του ΚΕ.Θ.Ε.Α. Σε σύντομο χρονικό διάστημα οργανώθηκαν τα προγράμματα στις φυλακές, προγράμματα προσέγγισης χρηστών στο δρόμο, ενώ βασικό άξονα της αντιμετώπισης των εξαρτημένων αποτελεί η σταδιακή απομάκρυνσή τους από τη χρήση ναρκωτικών και η ενίσχυση των κινήτρων για απεξάρτηση.

Στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτών των Προγραμμάτων συμμετείχαν όλες οι Μονάδες του ΚΕ.Θ.Ε.Α.

Σημαντικό ρόλο για την υλοποίηση των παραπάνω προγραμμάτων έπαιξαν οι διακρατικές ανταλλαγές που υλοποιήθηκαν. Στην διάρκεια του 1995 το ΚΕ.Θ.Ε.Α. συνεργάστηκε με σημαντικούς ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Διακρατικοί Συνεργάτες

Centro Italiano DI Solidarieta	ΙΤΑΛΙΑ
Phoenix House HAGΑ	ΝΟΡΒΗΓΙΑ
Centro Nazionale Comunita’ di Accoglienza	ΙΤΑΛΙΑ
Substance Advice & Referral Unit	ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ
ODC Gruppo Exodus	ΙΤΑΛΙΑ
De Sleutel	ΒΕΛΓΙΟ
Kirchbauhof	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Psychiatrisch Centrum Bloemendaal	ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Η επιτυχής ολοκλήρωση των προγραμμάτων αυτών ανέδειξε το ΚΕ.Θ.Ε.Α. σε πρότυπο ορθολογικής αξιοποίησης των κοινοτικών πόρων. Οι επιχορηγούμενες ενέργειες αποτέλεσαν ένα σημαντικό μέρος των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων του φορέα και πολλές από αυτές έχουν ήδη μετατραπεί σε μόνιμες λειτουργίες.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ήδη έχουν εγκριθεί ακόμη δύο μεγάλα προγράμματα URBAN, ένα στην Αθήνα και ένα στην Θεσσαλονίκη ενώ το ΚΕΘΕΑ ήδη υλοποιεί Προγράμματα σε συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο, τη Νομαρχία Πειραιά, τον ΟΑΕΔ και άλλους φορείς, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Κοινωνικού Αποκλεισμού.

9. Εκπαίδευση

Είναι γεγονός ότι στην πληοψηφία τους οι χρήστες εγκαταλείπουν νωρίς το σχολείο χωρίς να έχουν αποκτήσει παράλληλα άλλου τύπου επαγγελματικά εφόδια που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Ετσι, όταν στην ηλικία των 27 ή 30 ετών αποφασίζουν να αποθεραπευθούν αντιμετωπίζουν

τεράστιες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ελλείψεις που εμποδίζουν την ομαλή ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Για αυτό το λόγο γίνεται ένας συστηματικός σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης, προκατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού στη διάρκεια της θεραπευτικής προσπάθειας. Στόχος του προγράμματος προκατάρτισης των αποθεραπευμένων χρηστών είναι η προετοιμασία για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ληφθούν υπ' όψιν οι ιδιαιτερότητες του κάθε αποθεραπευμένου χρήστη που συμμετέχει στο πρόγραμμα, δεδομένου ότι αναφερόμαστε σε ένα πληθυσμό με ελάχιστη προηγούμενη εκπαιδευτική και εργασιακή εμπειρία.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των μελών περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα προκατάρτισης στη βασική εκπαίδευση
- Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού

Συγκεκριμένα, όσον αφορά αρχικά στα προγράμματα *προκατάρτισης και επαγγελματικής κατάρτισης των αποθεραπευμένων χρηστών* έχουν οργανωθεί προγράμματα που περιλαμβάνουν:

- (1) προκατάρτιση με μαθήματα νέων ελληνικών, λογοτεχνίας, ιστορίας, αγγλικών
- (2) σεμινάρια γενικού περιεχομένου για πολιτιστικά, κοινωνικά, οικολογικά θέματα.
- (3) δημιουργικές ομάδες φωτογραφίας, θεάτρου, μουσικής.
- (4) αθλητικές δραστηριότητες

(5) ομάδες επαγγελματικού προσανατολισμού σε Η/Υ, λογιστικά, εκπαίδευση γραμματέων, εκπαίδευση στις εγκαταστάσεις του αγροκτήματος, του λιθογραφείου, του συνεργείου αυτοκινήτων, εκμάθησης της κεραμικής τέχνης, φωτογραφία, αναπαλαίωση κτίριων, ξυλωναυπηγική, ξυλουργείο, λιθογραφείο κ.λ.π.

Τα παραπάνω προγράμματα προκατάρτισης έχουν υλοποιηθεί με τη συνεργασία διαφόρων φορέων όπως η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, το ΕΛΚΕΠΑ, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, τα Τ.Ε.Ι., ο ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, το Κ.Α.Π.Ε., η Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, η Νομαρχία Ανατολικής Αττικής κλπ.)

Επίπλέον το ΚΕΘΕΑ στοχεύει στην εκπαίδευση/ επιμόρφωση όσο το δυνατόν περισσότερων εργαζομένων αλλά και μελών των Θ.Κ. προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες που προκύπτουν από την απασχόληση με το αντικείμενο της τοξικοεξάρτησης και τις δυσκολίες της κοινωνικής επανένταξης των μελών.

Στην Ελλάδα ο κλάδος δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος με αποτέλεσμα να είναι πλέον αναγκαία: (1) είτε η πρόσκληση επιστημόνων από το εξωτερικό για την παροχή της απαραίτητης τεχνογνωσίας, (2) είτε η συμμετοχή του προσωπικού του ΚΕΘΕΑ σε προγράμματα φορέων του εξωτερικού που παρέχουν ειδικευση στις παραπάνω τεχνικές.

Από την άλλη μεριά σχεδιάζονται προγράμματα που αφορούν σε:

- **Πανεπιστημιακές σπουδές** για τα μέλη του προσωπικού, που είναι πρώην χρήστες, με στόχο την απόκτηση των απαραίτητων τίτλων σπουδών ώστε να συναγωνίζονται ισότιμα τους επαγγελματίες του χώρου.

- **Συμμετοχή σε συνέδρια/σεμινάρια** στο εξωτερικό και στην Ελλάδα, με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την συνεχή ενημέρωση για τις παγκόσμιες και τοπικές αλλαγές που παρατηρούνται στο προφίλ του χρήστη, στην εμφάνιση νέων ουσιών, στους νέους τρόπους χρήσης και στα νέα ιατρικά προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση.
- **Μετεκπαίδευση σε ιδρύματα του εξωτερικού** με στόχο την ειδίκευση σε νέα προγράμματα πρόληψης και θεραπείας ή και την απόκτηση **μεταπτυχιακού τίτλου** σπουδών στον τομέα των εξαρτήσεων. Το ΚΕ.Θ.Ε.Α. ενισχύει το προσωπικό του και στην εκπόνηση διδακτορικών διατριβών στον τομέα των εξαρτήσεων και έχει ήδη χορηγήσει 1 υποτροφία για την ολοκλήρωση του παραπάνω κύκλου σπουδών σε στέλεχος του προσωπικού του.

Σ' αυτό το πλαίσιο κατά το 1995 οργανώθηκαν:

Σεμινάρια στην *Διοίκηση μη-κυβερνητικών οργανισμών*

Σεμινάριο στο *Ψυχόδραμα*

Σεμινάριο στις *νέες τεχνικές και στρατηγικές πρόληψης*

Σεμινάριο στις *Θεραπευτικές Τεχνικές των Θεραπευτικών Κοινοτήτων*

Σεμινάριο σε *καινοτόμες τεχνικές Θεραπείας*

Το ΚΕΘΕΑ μέσω της πολύχρονης εμπειρίας του στην αντιμετώπιση της χρήσης των ουσιών, της θεραπείας της εξάρτησης και των τεχνικών πρόληψης, αναδείχθηκε σε έναν μοναδικό οργανισμό που έχει τη δυνατότητα να παρέχει συστηματική εκπαίδευση σε επαγγελματίες που θέλουν να ειδικευθούν στους παραπάνω τομείς. Καλύπτει έτσι το κενό που υπήρχε για εξειδικευμένη τεχνογνωσία στην αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών αλλά και στο σχεδιασμό ειδικών προγραμμάτων για τις ομάδες που ζητούν εκπαίδευση.

Ετσι υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται προγράμματα παροχής τεχνογνωσίας προς στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και σε απόφοιτους Κοινωνικών Επιστημών. Σε τέτοιου τύπου προγράμματα συμμετείχαν πάνω από 100 άτομα στις περιοχές της Θεσσαλίας, της Θεσσαλονίκης και στο Νομό Αττικής.

Τέλος χρειάζεται να αναφερθεί ενδεικτικά η συνέχεια της εκπαίδευσης την οποία παρέχει το ΚΕΘΕΑ στο ΚΕΝ.Θ.Ε.Α. Κύπρου που αποτελεί το συντονιστικό όργανο των εθελοντικών ομάδων πρόληψης στην Κύπρο. Μόνον για το 1995 οργάνωσε δύο ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα στελέχη του ΚΕΝ.Θ.Ε.Α στο καθένα από τα οποία συμμετείχαν από 30 επαγγελματίες ψυχικής υγείας.

Τέλος το ΚΕ.Θ.Ε.Α. διοργάνωσε 2 συνέδρια στη τελευταία 5ετία:

- Το *13ο Παγκόσμιο Συνέδριο των Θεραπευτικών Κοινοτήτων*, το 1990. Στο συνέδριο συμμετείχαν πάνω από 600 σύνεδροι.
- Το *2ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο, "Η Ευρώπη ενάντια στα Ναρκωτικά"*, τον Μάιο του 1995. Στο συνέδριο συμμετείχαν 300 σύνεδροι από 21 χώρες.

10. Έρευνα

Η έρευνα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία υποστήριξης και ανατροφοδότησης της θεραπευτικής πρακτικής. Η ερευνητική εργασία δίνει τη δυνατότητα απαντήσεων σε ερωτήματα που προκύπτουν σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από τα προγράμματα, ελέγχει τις ανάγκες των ατόμων που ζητούν θεραπεία, ενισχύει σημαντικά την τεκμηρίωση για το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων και παρεμβάσεων. Αναγνωρίζοντας λοιπόν την αναγκαιότητα της ερευνητικής λειτουργίας το ΚΕΘΕΑ ίδρυσε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, το Τμήμα Έρευνας Αξιολόγησης Τεκμηρίωσης.

Στόχος του Τμήματος είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων, η οργάνωση συστημάτων πληροφόρησης, διαχείρισης των πληροφοριών, η επεξεργασία των στοιχείων που συλλέγονται, η εκπαίδευση των στελεχών που ασχολούνται με την ερευνητική διαδικασία και βέβαια η ανατροφοδότηση των προγραμμάτων και των μονάδων του ΚΕΘΕΑ, μέσω των διαδικασιών αξιολόγησης.

Όλα τα προηγούμενα συμβάλουν στην συνολική επεξεργασία και εκτίμηση του έργου του φορέα, αποτελούν κατ' αρχήν τη βάση στην οποία στηρίζονται οι περιοδικές ανακοινώσεις σχετικά με το έργο του ΚΕΘΕΑ, αλλά, επιπλέον, στοχεύουν στην οργάνωση ενός κέντρου τεκμηρίωσης σχετικά με τα "Ναρκωτικά" δεδομένων της ιστορικής θέσης του φορέα στην ελληνική πραγματικότητα και του όγκου του υλικού που διαθέτει ο φορέας που επιτρέπει την αξιοποίηση των πληροφοριών που συγκεντρώνονται όπως επίσης και την περαιτέρω συλλογή και επεξεργασία δεδομένων.

Το Τμήμα Έρευνας του ΚΕΘΕΑ δραστηριοποιείται στα:

- οργάνωση του δικτύου πληροφόρησης
- στελέχωση με κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό
- μελέτη και οργάνωση του συστήματος συλλογής στοιχείων (τι στοιχεία κρατούνται, με ποιό τρόπο, σε ποιό χρόνο με ποιές διαδικασίες)
- μελέτη και οργάνωση του συστήματος αξιοποίησης των πληροφοριών
- ηλεκτρονικές εφαρμογές που επιτρέπουν την συνεχή και έγκαιρη ροή πληροφοριών.
- εκπαίδευση ειδικών ερευνητών για συναφή θέματα και εκπαίδευση για την κοινωνική έρευνα
- ερευνητικά προγράμματα τα οποία στοχεύουν στον έλεγχο σημαντικών πεδίων στην θεραπεία, την επανένταξη αλλά και στη διερεύνηση του φαινομένου της χρήσης

Στην εφαρμογή των παραπάνω στο ΚΕΘΕΑ χρησιμοποιούνται ερευνητικά εργαλεία στο δίκτυο των Θεραπευτικών του Κέντρων όπως:

- το ερωτηματολόγιο για την διερεύνηση του δείκτη πρώτης αίτησης για θεραπεία που έχει επεξεργασθεί το Expert Epidemiology Pompidou Group στο πλαίσιο Συμβουλίου της Ευρώπης και το οποίο διαμορφώθηκε από το ΚΕΘΕΑ ειδικά για την ελληνική πραγματικότητα. Το ίδιο ερωτηματολόγιο εφαρμόζεται και από το European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction (Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τα Ναρκωτικά)

- το Ερωτηματολόγιο EuroPAsi που χρησιμεύει τόσο στην ερευνητική εργασία όσο και στην κλινική διάγνωση. Χρησιμοποιείται στις Θεραπευτικές Κοινότητες και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο συλλογής πολύτιμων πληροφοριών.

Το Τμήμα Ερευνας του ΚΕΘΕΑ συμμετέχει τον τελευταίο χρόνο σε ένα διακρατικό ερευνητικό πρόγραμμα που ελέγχει τις μεθόδους πρόληψης υποτροπής και το οποίο αποτελείται από 10 Πανεπιστημικά Ινστιτούτα και 2 ερευνητικά κέντρα Θεραπευτικών Προγραμμάτων της Ευρώπης.

11. Το Λιθογραφείο

Το Λιθογραφείο είναι η οικονομικά αυτοδύναμη Παραγωγική Μονάδα του ΚΕΘΕΑ που δραστηριοποιείται στο χώρο των Γραφικών Τεχνών. Σκοπός της λειτουργίας της είναι αφενός μεν, με κέρδη της να ενισχύει τον προϋπολογισμό του ΚΕ.Θ.Ε.Α. αφετέρου δε, να προσφέρει εκπαίδευση στα μέλη των Θεραπευτικών Κοινοτήτων όταν βρίσκονται στη φάση της Κοινωνικής Επανένταξης.

Η μονάδα με το διακριτικό όνομα “ΣΧΗΜΑ και ΧΡΩΜΑ” ολοκλήρωσε τις εγκαταστάσεις της στα τέλη του 1991 και από το 1992 δραστηριοποιείται με απόλυτα επαγγελματικά κριτήρια και προδιαγραφές. Είναι πλήρως καθετοποιημένη (DTP, Ατελιέ, Εκτύπωση, Βιβλιοδεσία) και λειτουργεί με δύο βάρδιες εργασίας. Διαθέτει γραφεία πώλης στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα. Κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών εκπαίδευσε 33 απόφοιτους των Θεραπευτικών Προγραμμάτων από τους οποίους 9 άτομα είναι σήμερα εργαζόμενοι στη μονάδα.

Η μονάδα διαθέτει Τμήμα Εκδόσεων και ασχολείται με εκδόσεις σύμφωνες με το ιδεολογικό και φιλοσοφικό πλαίσιο του ΚΕ.Θ.Ε.Α.

12. Πολιτιστικό Καφενείο “ΧΡΩΜΑ”

Πρόκειται για το εναλλακτικό πολιτιστικό καφενείο το οποίο λειτουργεί στο κέντρο της πόλης με το όνομα “ΧΡΩΜΑ” και σε συνεργασία με την ΧΑΝ Θεσσαλονίκης. Είναι οικονομικά αυτοδύναμο και εντάσσεται διοικητικά στο χώρο ευθύνης του Λιθογραφείου. Αποτελεί χώρο συγκέντρωσης και λειτουργίας ομάδων με κοινωνική ευαισθησία και δραστηριότητα (Greenpeace, Λέσχη Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού ΗΔΥΠΟΛΙΣ, Συμβούλιο Αιμοδοσίας, Διεθνής Αμνηστία, Ομάδα εθελοντικής Εργασίας κ.ά.) Σε ετήσια βάση διοργανώνει στις εγκαταστάσεις του ή και αλλού περί τις 30 πολιτιστικές εκδηλώσεις (Εικαστικά, Φωτογραφία, Κεραμική, Μουσική, Βιβλιοπαρουσιάσεις, Πρωτάθλημα Σκάκι κ.λ.π.). Σκοπός της λειτουργίας του είναι τόσο το να αποτελεί πόλο έλξης της νεολαίας για ουσιαστική ψυχαγωγία απαλλαγμένη από νοσηρά σύγχρονα πρότυπα, όσο και το να συμμετέχει στην πολιτισμική διαδικασία του κοινωνικού περίγυρου.

13. Ξενώνας Εφήβων της ΣΤΡΟΦΗΣ

Στο πλαίσιο του Θεραπευτικού Προγράμματος της “ΣΤΡΟΦΗΣ” λειτουργεί ο ξενώνας φιλοξενίας εφήβων που έχουν πρόβλημα στέγης ή εφήβων που προέρχονται από περιοχές εκτός Αθήνας και οι οποίοι παρακολουθούν το Πρόγραμμα “ΣΤΡΟΦΗ”. Ο ξενώνας της “ΣΤΡΟΦΗΣ” φιλοξένησε το 1995, 16 εφήβους

οι οποίοι παράλληλα συμμετείχαν στο Πρόγραμμα της “ΣΤΡΟΦΗΣ”. Από αυτούς 2 βρίσκονται στο στάδιο της Κοινωνικής Επανάταξης.

Δ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Οργανισμοί που έχουν σαν στόχο τη θεραπεία και την επανένταξη εξαρτημένων ατόμων είναι η στελέχωση και η μακρόχρονη παραμονή κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού.

Έχει τονισθεί ότι συχνά η άμεση αναγκαιότητα για παροχή υπηρεσίας και η ανάπτυξη νέων τεχνικών και παρεμβάσεων στο χώρο της εξάρτησης από ουσίες, έχει συνέπεια να υποτιμάται η ανάγκη αποστασιοποίησης και εξέτασης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που είναι θεραπευτές, διοικητικοί υπεύθυνοι των θεραπευτικών προγραμμάτων, εργαζόμενοι στο πλαίσιο των θεραπευτικών προγραμμάτων και στελέχη υποστήριξης των θεραπευτικών προγραμμάτων. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι οι εργαζόμενοι σε Θεραπευτικά Προγράμματα απεξάρτησης βρίσκονται μπροστά σε μια διαρκή και εξαντλητική “επίταγή”: “κάνε περισσότερα και κάνε τα, καλύτερα”. Αυτό συνθέτει ένα πλαίσιο δυσκολιών που συνίσταται:

- στην ένταση που απορρέει από αυτού του τύπου την δέσμευση με το επαγγελματικό αντικείμενο που είναι η θεραπεία εξαρτημένων ατόμων από φαρμακευτικές ουσίες,
- στην πολυπλοκότητα των προβλημάτων που συνοδεύουν την εξάρτηση,
- στην “φτωχή” διαθέσιμη εκπαίδευση για τέτοιου τύπου επαγγελματίες και
- στην χαμηλή, συνήθως, αμοιβή των επαγγελματιών.

Η αναζήτηση, επομένως, και η επιλογή του κατάλληλου προσωπικού όσο και η μακρόχρονη απασχόληση του είναι ένα σημαντικότατο ζήτημα.

Το ΚΕΘΕΑ έχοντας από νωρίς εντοπίσει αυτές τις δυσκολίες φροντίζει με διάφορους τρόπους να αντιμετωπίσει αυτό το νευραλγικό πρόβλημα. Έτσι με συνεχή εκπαίδευση φροντίζει να δημιουργεί ικανά στελέχη θεραπείας, τα οποία αξιοποιούν με όρους αποτελεσματικής απόδοσης το σχεδιασμό των παρεμβάσεων στα Θεραπευτικά προγράμματα. Επιπλέον η συνεχής επιμόρφωση δίνει τη δυνατότητα στο μακρόχρονα εργαζόμενο προσωπικό να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τα νέα προβλήματα που σχετίζονται με την χρήση ουσιών. Η προετοιμασία άλλωστε στελεχών θεραπείας την οποία εφαρμόζει το ΚΕΘΕΑ επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι πολλοί οργανισμοί της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού, εμπιστεύονται την εκπαίδευση που συστηματοποιημένα παρέχει όπως επίσης και τα στελέχη που εκπαιδεύτηκαν στο ΚΕΘΕΑ.

Ένας από τους σημαντικούς στόχους για το 1995 ήταν η επιλογή νέων στελεχών για την ενίσχυση των θεραπευτικών Προγραμμάτων και η όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση του προσωπικού του Φορέα με συνεχή εκπαίδευση για την ανάπτυξη νέων και αποτελεσματικών τεχνικών.

Οι απασχολούμενοι στο ΚΕΘΕΑ παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΕΘΕΑ 1995

Συμβουλευτική / Θεραπεία	63
Εκπαίδευση	4
Ερευνα	6
Πρόληψη	3
Επαγγελματική Κατάρτιση	13
Οικονομικά	17
Διοίκηση	12
Ανάπτυξη	2
Νομικά	2
Τεχνική Υπηρεσία	1
ΣΥΝΟΛΟ	123

Λιθογραφείο	41
-------------	----

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	164
----------------------	------------

Η αποτελεσματική λειτουργία του ΚΕ.Θ.Ε.Α. οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο κλίμα συνεργασίας που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στο προσωπικό του ΚΕ.Θ.Ε.Α που επιτρέπει την αναμονή επιπλέον αύξησης της αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών και για το 1996

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 : Κίνηση Συμβουλευτικών Κέντρων 1983-1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή: Αρχείο ΚΕ.Θ.Ε.Α.

ΣΤΑΘΜΟΙ	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΘΗΝΑΣ	262	284	391	483	305	493	526	685	653	598	520	627	202	6029
ΘΕΣ/ΚΗΣ			89	93	128	110	159	259	261	268	170	178	293	2008
ΣΤΡΟΦΗΣ						37	79	152	91	95	141	222	284	1101
ΛΑΡΙΣΑΣ								42	116	156	175	112	175	776
ΒΟΛΟΥ									21	79	107	88	167	462
ΔΙΑΒΑΣΗΣ									30	114	158	189	316	807
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ											45	352	610	1007
ΗΡΑΚΛΕΙΟ											5	30	81	116
ΠΕΙΡΑΙΑΣ												43	536	579
ΣΥΝΟΛΟ	262	284	480	576	433	640	764	1138	1172	1310	1321	1841	2664	12885

Πίνακας 2 : Εισαγωγές στις Θεραπευτικές Κοινότητες 1983-1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή: Αρχείο ΚΕ.Θ.Ε.Α.

ΜΟΝΑΔΕΣ	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
Θ. Κ. ΙΘΑΚΗ	8	45	59	69	93	98	143	93	119	113	108	61	131	1140
Α.Θ.Κ.ΣΤΡΟΦΗ						15	45	56	61	56	74	62	74	443
Θ. Κ. ΕΞΟΔΟΣ							26	100	94	96	85	63	122	586
ΕΚΠΑΡΕΜΒΑΣΗ							27	82	72	75	73	78	101	508
Α. Κ. ΔΙΑΒΑΣΗ								18	31	48	46	52	68	263
Θ. Κ. ΝΟΣΤΟΣ											22	90	90	202
ΣΥΝΟΛΟ	8	45	59	69	93	113	241	349	377	388	408	406	586	3142

Πίνακας 3: Κίνηση Κέντρων Κοινωνικής Επανένταξης 1984-1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή Αρχείο ΚΕ.Θ.Ε.Α.

ΚΕΝΤΡΑ	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	13	24	34	26	47	54	62	76	61	39	12	16	464
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ “ΣΤΡΟΦΗ”						8	18	26	23	19	14	38	146
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΛΑΡΙΣΑΣ							19	22	23	27	18	32	141
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΑΘΗΝΑΣ							25	39	28	32	12	37	173
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ “ΔΙΑΒΑΣΗ”								4	12	13	12	18	59
ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΠΕΙΡΑΙΑ										6	8	38	52
ΣΥΝΟΛΟ	13	24	34	26	47	62	124	167	147	136	76	179	1035

Πίνακας 4: Συμμετοχή στα Προγράμματα Οικογενειακής Υποστήριξης 1988-1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή Αρχείο ΚΕΘΕΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΙΘΑΚΗ”	139	205	210	182	179	185	175	42	1317
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΣΤΡΟΦΗ”	43	126	205	121	185	197	206	224	1307
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΕΞΟΔΟΣ”			16	116	113	102	110	164	621
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ”			65	102	106	96	89	151	609
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΔΙΑΒΑΣΗ”				29	63	57	116	152	417
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΝΟΣΤΟΣ”						22	65	98	185
ΣΥΝΟΛΟ	182	331	496	550	646	659	761	831	4456

Πίνακας 5 : Συμμετοχή στα Προγράμματα Αυτοβοήθειας Φυλακών 1987 - 1995
Ιανουάριος 1996. Πηγή Αρχείο ΚΕ.Θ.Ε.Α.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	61	75	94	89	98	112	91	86	216	922
ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ		5	9	12	8	13	8	10	40	105
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΚΑΤ/ΜΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	4	14	20	26	28	24	48	31	50	245
ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΒΟΛΟΥ				31	41	49	52		45	218
ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΔΙΑΒΑΤΩΝ		31	47	40	52	69	72			311
ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΛΑΡΙΣΑΣ									78	78
ΣΥΝΟΛΟ	65	125	170	198	227	267	271	127	429	1879